

Dwa nowe dla Polski gatunki Eulophidae (Hymenoptera: Chalcidoidea)

Two species of Eulophidae (Hymenoptera: Chalcidoidea)
new in Poland

Paweł JAŁOSZYŃSKI

Muzeum Przyrodnicze Uniwersytetu Wrocławskiego,
ul. Sienkiewicza 21, 50-335 Wrocław; e-mail: scydmaenus@yahoo.com.

ABSTRACT: Two species of eulophid wasps are recorded from Poland for the first time: *Horismenus specularis* (ERDÖS) (Entedoninae) from Lower Silesia and *Stenomiesius rufescens* WESTWOOD (Eulophinae) from the Eastern Beskidy Mts. Notes on key characters and illustrations of the recorded taxa are given.

KEY WORDS: Hymenoptera, Chalcidoidea, Eulophidae, Poland.

Wstęp

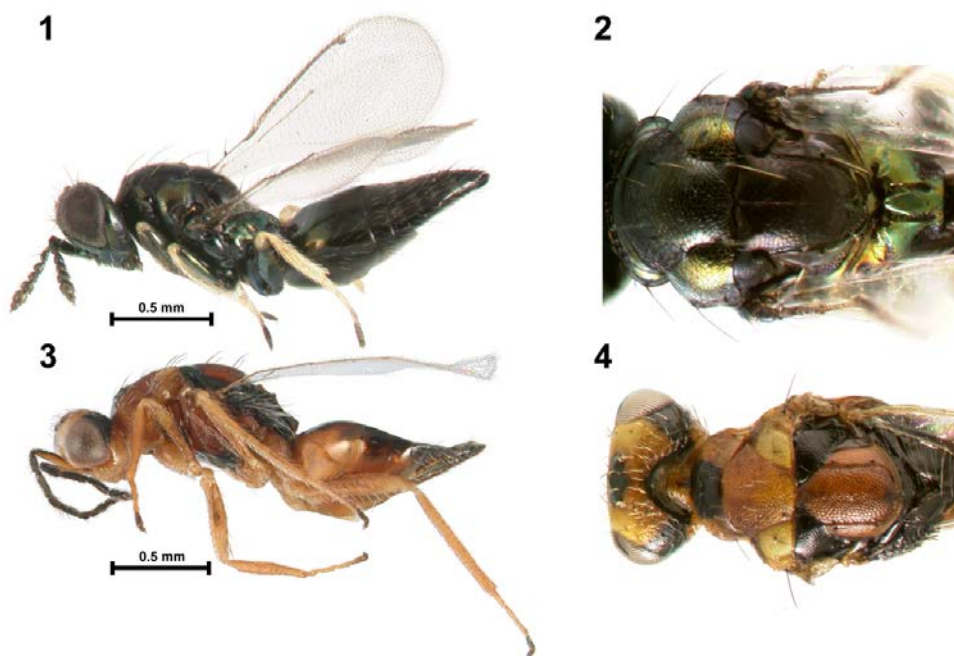
Eulophidae to jedna z największych rodzin błeszkotek (Chalcidoidea). Z Polski wykazano dotychczas 282 gatunki (WIŚNIEWSKI 1997), jednak grupa ta jest w naszym kraju słabo zbadana i we współczesnych pracach o charakterze faunistycznym dane na temat jej przedstawicieli pojawiają się sporadycznie (np. WIŚNIEWSKI 2007). Podobnie jak w przypadku innych drobnych błonkówek (Chalcidoidea, Platygastroidea, Ceraphronoidea, itp.) wynika to z małej popularności tych owadów wśród entomologów, spowodowanej trudnościami z oznaczaniem gatunków. Wielu przedstawicieli Eulophidae to parazytoidy owadów mających pewne znaczenie ekonomiczne (np. szkodników upraw), stąd fragmentaryczne i rozproszone informacje o niektórych z tych błeszkotek znaleźć można nie tylko w polskiej literaturze faunistycznej, lecz także w pracach dotyczących leśnictwa czy uprawy roślin (np. BYSTROWSKI i in. 2008).

Poniżej podaję stanowiska dwóch gatunków Eulophidae dotychczas z Polski niewykazanych; obydwa zostały odłowione za pomocą czerpaka entomologicznego.

Horismenus specularis (ERDÖS, 1954)
(Ryc. 1, 2)

- Dolny Śląsk: XS46 Wrocław, 28 IX 2014, 1 ♀, centrum miasta, trawnik przy Herbarium Uniwersytetu Wrocławskiego, leg. et coll. P. JAŁOSZYŃSKI.

Rodzaj *Horismenus* WALKER, 1843 obejmuje ponad 400 gatunków występujących głównie w Regionie Neotropikalnym, jego przedstawiciele są parazytoidami larw i poczwerek chrząszczy, muchówek i motyli oraz rozwijających się w tych rzędach owadów larw innych bleskotek i męczelkowatych. W Europie występuje tylko jeden, bardzo charakterystyczny

Ryc. 1-4. Samice *Horismenus specularis* (1, 2) i *Stenomesius rufescens* (3-4); widok z boku (1, 3); tułów (2) oraz głowa i tułów (4) z góry.

Fig. 1-4. Females of *Horismenus specularis* (1, 2) and *Stenomesius rufescens* (3-4); lateral view (1, 3); thorax (2) and head and thorax (4) in dorsal view.

gatunek. *Horismenus specularis* został opisany z Węgier (ERDÖS 1954), później znaleziony w Mołdawii, Włoszech i Francji (rozsiedlenie podsumował HANSSON (2009)). Stanowisko w Polsce jest jak dotychczas najdalej na północ wysuniętym miejscem występowania tej drobnej błonkówki. Należący do podrodziny Entedoninae rodzaj *Horismenus* jest łatwy do zidentyfikowania na podstawie bardzo charakterystycznej budowy tarczki śródtułowia i propodeum (Ryc. 2). Tarczka posiada wąską, podłużną, środkową bruzdę oraz parę bruzdek bocznych; natomiast propodeum ma parę szerokich i urzeźbionych bruzd łatwo zauważalnych na gładkiej i błyszczącej powierzchni. Jak dotąd nie są znane samce *H. specularis*.

Stenomiesius rufescens (RETZIUS, 1783)
(Ryc. 3, 4)

– Beskid Wschodni: FV08 Ropienka-Wojtkówka, 27 VI 2015, 1♀, łąka wzdłuż szosy, leg. et coll. P. JAŁOSZYŃSKI.

Stenomiesius WESTWOOD, 1833 należy do podrodziny Eulophinae i jest kosmopolitycznym rodzajem skupiającym kilkanaście gatunków. Jego przedstawiciele są parazytoidami larw motyli. W Europie występuje tylko jeden gatunek, *S. rufescens*. Spośród Eulophinae znanych z Europy Środkowej *S. rufescens* jest łatwy do identyfikacji na podstawie charakterystycznego ubarwienia (Ryc. 3, 4); spośród kilku cech diagnostycznych łatwo zauważyć podkowiasty kształt tylnej krawędzi ciemienia (Fig. 4).

Oznaczenia okazów zweryfikował Christer HANSSON (Lunds Universitet, Szwecja), za co składam mu serdeczne podziękowania.

SUMMARY

The family Eulophidae is represented in Poland by 282 species, but future surveys are likely to increase this number. The small body size of most species and determination problems can be blamed for little attention paid to this family of Chalcidoidea by entomologists in Poland. In this faunistic report two species are recorded from Poland for the first time: *Horismenus specularis* (ERDÖS) (Entedoninae) was found in Lower Silesia, and *Stenomiesius rufescens* WESTWOOD (Eulophinae) in the Eastern Beskidy Mts. The finding place of the generally southern European *H. specularis* in the city of Wrocław is the northernmost known locality in the distribution range of this interesting species.

PIŚMIENICTWO

- BYSTROWSKI C., CELMER-WARDA K., TARWACKI G. 2008: Wpływ stanowiska kasztanowca (*Aesculus hippocastanum* L.) na występowanie i liczebność parazytoidów szrotówka kasztanowcowiaczka (*Cameraria ohridella* DESCHKA & DIMIĆ) w centralnej Polsce. *Leśne Prace Badawcze*, **69** (1): 49-55.
- ERDÖS J. 1954: Eulophidae hungaricae indscriptae. *Annales Historico-Naturales Musei Nationalis Hungarici (Series Nova)*, **5**: 323-366.
- HANSSON C. 2009: Eulophidae of Costa Rica (Hymenoptera: Chalcidoidea), 3. The genus *Horismenus*. *Memoirs of the American Entomological Institute*, **82**: 1-916.
- WIŚNIEWSKI B. 1997: *Chalcidoidea* (bez *Mymaridae*), [W:] J. RAZOWSKI (red.) *Wykaz Zwierząt Polski*, t. V. Wyd. ISEZ PAN, Kraków, 5: 132-158.
- WIŚNIEWSKI B. 2007: Dodatki do fauny błonkówek (Insecta, Hymenoptera) Ojcowskiego Parku Narodowego. *Prądnik, Prace Muzeum SZAFERA*, **17**: 131-148.